

**LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO VIDURINĖS MOKYKLOS IR
JOS PLĖTROS BEI NAUDOJIMO VISUOMENĖS ŠVIETIMO, STUDIJŲ IR
MOKSLO TIKSLAMS
2015–2020 METŲ STRATEGIJA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (toliau – LSMU arba Universitetas) vidurinės mokyklos (toliau – Mokyklos) ir jos plėtros bei naudojimo visuomenės švietimo, studijų ir mokslo tikslams strategijoje (toliau – Strategija) išdėstytos pagrindinės bendradarbiavimo nuostatos, tikslai, uždaviniai ir numatomos veiklos, susijusios su tolesniu Universiteto ir Mokyklos modernizavimu bei plėtra. Šis Strategija visiškai atitinka pastaruoju laikotarpiu parengtus Lietuvos Vyriausybės bei Seimo strateginius ir programinius dokumentus: Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“, 2014–2020 metų nacionalinę pažangos programą, Valstybinę švietimo 2013–2022 metų programą, Šešioliktosios vyriausybės 2012–2016 metų programą, Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programą

2. Rengiant Strategijos turinį taip pat remtasi:

2.1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statutu (LSMU tarybos 2012 m. gegužės 30 d., nutarimas Nr. 5-1).

2.2. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vidurinės mokyklos įstatais (LSMU tarybos 2013 m. vasario 22 d., nutarimas Nr. 1-4).

2.3. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto 2013–2015 metų strateginiu veiklos planu (patvirtintas 2013 m. vasario mėn. 22 d. Nr. 1-5).

2.4. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; Nr. XI-1281, Žin., 2011, Nr. 38-1804 (2011-03-31)).

2.5. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140);

2.6. Lietuvos švietimo, mokslo ir gyventojų sveikatos būklę atskleidžiančių duomenų analize.

2.7. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu (Žin., 2003, Nr.119-5406; 2005, Nr. 144-5238).

2.8. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu (Žin., 2003, Nr. 114-5115; 2008, Nr. 76-2998).

2.9. Strategija, parengta atsižvelgiant į Europos Sąjungos politikos dokumentus, galiojančius iki 2020 metų.

2.10. Per viešąsias konsultacijas su Universiteto dėstytojais ir mokslininkais, Mokyklos vadovybe ir mokytojais, moksleivių tėvais išsakytais lūkesčiais ir siūlymais.

3. Strategija remiasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, LSMU statute ir LSMU Vidurinės mokyklos įstatuose įtvirtintais principais:

3.1. Europos humanistinės ir demokratinės tradicijos, demokratiškumas ir lygios galimybės, pilietiškumas, laisvės realizavimas ir etika, tolerancija ir dialogiškumas.

3.2. Nacionalinė tapatybė, istorijos pažinimu grįstas tradicijos tęstinumas ir atvirumas kultūrų įvairovei.

3.3. Bendradarbiavimas, bendras darbas ir įvairių visuomenės grupių nuomonių nuolatinis keitimasis bei indėlis į bendrus tikslus.

3.4. Kūrybiškumas, išradingumas, saviraiška, savo ir visuomenės sėkmės kūrimas kuriant ir skleidžiant idėjas bei jas įgyvendinant, kontekstualumas ir atvirumas naujovėms ir geriausiai pasaulio praktikai, kintamoms visuomenės reikmėms.

3.5. Atsakingumas už savo veiksmus, akademinės laisvės ir autonomijos.

3.6. Atvirumas ir atsakomybė visuomenei, integracija į valstybės ir visuomenės gyvenimą.

3.7. Akademinės bendruomenės narių bendradarbiavimas; studentų ir moksleivių asmeninis suinteresuotumas.

3.8. Įsipareigojimas ugdyti bendruomenės narių visuomeninį atsakingumą; suderinamumo su Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatomis.

3.9. Nuolatinis mokymosi siekis.

4. Strategija dera su LSMU suformuluota Universiteto misija, kurioje nurodyta, kad LSMU turi „skleisti mokslo žinias, naujausius mokslo ir studijų laimėjimus, mokyti ir ugdyti kūrybingą, dorą, iniciatyvią, išsilavinusią, savarankišką ir verslią asmenybę, puoselėti demokratiją ir gerovę, ugdyti sveiką bei išsilavinusią visuomenę“.

5. Strategija glaudžiai susijusi su Mokyklos tikslu – ugdyti vertybines nuostatas, leidžiančias būti doru, siekiančiu žinių, besimokančiu visą gyvenimą, savarankišku, atsakingu, patriotišku žmogumi, saugančiu savo ir kitų visuomenės narių sveikatą, diegti pagarbą gyvybei, lavinti dabartiniam gyvenimui svarbius bendravimo gebėjimus, padėti perimti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą, laiduoti gimtosios ir užsienio kalbų mokėjimą, informacinį raštingumą, šiuolaikinę socialinę kompetenciją, pasirengimą universitetinėms studijoms, karjerai ir gebėjimus savarankiškai kurti savo gyvenimą.

6. Strategija apibrėžia Universiteto ir jo įkurtos Mokyklos plėtojimo tikslus ir veiklas siekiant plėtoti mokslinius tyrimus, modernizuoti studijų ir mokymo procesą, gerinti vaikų ir jaunimo bei suaugusių gyventojų sveikatą, propaguoti sveikatos stiprinimo, ligų profilaktikos ir humanistinio bei biosocialinio auklėjimo idėjas, remiantis holistiniu sveikatos supratimu ir sveikatos bei biomedicinos mokslu, padėti įsisavinti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą.

7. Vadovaujantis Strategija siekiama kurti šiuolaikinį universiteto ir pagrindinio, viduriniojo ugdymo grandies bendradarbiavimo modelį, unikalų Universiteto tyrimų lauką, suteikiantį galimybę vykdyti ilgalaikius tęstinius tyrimus ir sektiną pavyzdį kitoms Lietuvos aukštosioms mokykloms, Universiteto studijų procesą, jo turinį sieti su šiuolaikiniu gyvenimu bei orientuoti į visuomenės poreikius.

8. Strategijoje įgyvendinamos šios Universiteto veiklos sritys: moksliniai tyrimai moksleivių sveikatos tematika; mokslinių tyrimų metodų validizavimas ir kokybinių tyrimo metodų mokymas; sveikatos edukologijos, psichologinės edukologijos studentų praktikos; moksleivių psichologinis konsultavimas; mokinių sveikatos mokymo programų kūrimas ir įdiegimas.

9. Strategija atspindi jau daug dešimtmečių LSMU plėtojama tarpsektorinio bendradarbiavimo kryptį. Strategija siejama su inovacijų diegimu Lietuvos švietimo sistemoje ir su pačios visuomenės aktyviu dalyvavimu kuriant ir įgyvendinant švietimo bei sveikatos politiką, su Lietuvos Respublikos įsipareigojimais Europos Sąjungai, Pasaulio sveikatos organizacijai ir kitoms tarptautinėms organizacijoms.

II. STRATEGIJOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Mokyklos ir jos plėtros bei naudojimo visuomenės švietimo, studijų ir mokslo tikslams Strategija numato keturis pagrindinius tikslus:

1 tikslas: Švietimas ir biosocialinių vertybių ugdymas

Uždaviniai:

1.1. Įtvirtinti bendradarbiavimą tarp Universiteto ir Mokyklos kaip bendrojo ir humanitarinio, socialinio bei biomedicininio ugdymo, jaunimo sveikatos stiprinimo priemonę.

1.2. Skleisti socialinių vertybių, humanizmo, savanorystės, holistinio sveikatos supratimo idėjas ir mokyklos bendruomenėje.

1.3. Skatinti ir plėsti Universiteto ir Mokyklos bendrųjų dialogą ir suartėjimą: studentų ir moksleivių; mokytojų ir dėstytojų; studentų, moksleivių ir jų tėvų.

2 tikslas: Studijos ir mokymasis – studijų ir ugdymo proceso modernizavimas

Uždaviniai:

- 2.1. Plėtoti moksleivių karjeros ugdymo(si) modelį, skatinantį juos domėtis biosocialiniais, gamtos mokslais ir tolimesnėmis studijomis aukštosiose mokyklose.
- 2.2. Įgyvendinti socialinio darbo, savanorystės veiklas, praktikas ir stažuotes Mokykloje ir Universitete, į šias veiklas įtraukti moksleivius, studentus, dėstytojus, mokslininkus, pedagogus.
- 2.3. Kurti integruotas inovatyvias mokymo ir studijų programas, panaudojant Universiteto ir Mokyklos infrastruktūrą, mokymo bazę, edukacines aplinkas.

3 tikslas: Moksliniai tyrimai ir mokslo žinių sklaida

Uždaviniai:

- 3.1. Keistis moksliniais įrodymais pagrįsta informacija tarp Universiteto ir Mokyklos.
- 3.1. Naudoti Mokyklos infrastruktūrą ir veiklą kaip Universiteto mokslinio tiriamojo darbo bazę.
- 3.3. Atlikti moksleivių gyvenimo ir sveikatos biosocialinius mokslinius tyrimus, vertinti nemedikamentinių priemonių, sveikatos ugdymo, psichologinės pagalbos veiksmingumą.

4 tikslas: Sveikatos ugdymas ir stiprinimas bendruomenėse

Uždaviniai:

- 4.1. Gerinti moksleivių sveikatą, mažinti biologinių, socialinių, elgesio rizikos veiksnių paplitimą ir sergamumą tiek infekcinėmis, tiek neinfekcinėmis ligomis.
- 4.2. Garantuoti moksleivių ir jaunimo parengtumą žinoti, suprasti ir greitai reaguoti į sveikatai kylančias grėsmes, teikti pirmąją medicinos pagalbą.
- 4.3. Tobulinti mokyklos sveikatos priežiūros sistemos modelį kuriant informacinę sveikatos sistemą, vykdant sveikatos ir gyvenimo stebėseną (monitoravimą) bei gerinant sveikatos raštingumą.
- 4.4. Bendrai rengti ir įgyvendinti Mokyklos ir Universiteto sveikatos programas ir remti jų įgyvendinimą.

III. STRATEGIJOS PAGRINDIMAS

Mokyklos įkūrimas ir bendradarbiavimo su Universitetu vizija

2012 m. gruodžio 17 d. LSMU taryba priėmė nutarimą įsteigti bendrojo ugdymo įstaigą – VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vidurinę mokyklą.

Mokyklos prioritetinėmis veiklomis buvo įvardyta: teikti mokiniams kokybišką pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą; garantuoti pagrindinio ir vidurinio ugdymo tęstinumą; diegti sveikos gyvensenos įgūdžius; siekti aukštų mokinių laimėjimų gyvybės ir gamtos mokslų srityse; tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius; teikti mokiniams reikiamą pagalbą; laiduoti sveiką ir saugią ugdymosi aplinką.

Suformuluoti pagrindiniai Mokyklos veiklos pagrindiniai principai: pagarba vietoj konkurencijos; mokymasis vietoj mokymo; profesionalumas vietoj mėgėjiško imitavimo; konsultavimas vietoj korepetitoravimo; mokymasis visą gyvenimą.

2013–2014 m. m. Mokykloje suformuotas valdymo, mokytojų ir aplinkos personalas. 2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis, mokykloje dirba 47 pedagogai, iš kurių 4 mokytojai ekspertai (7,1 proc. daugiau nei Lietuvos Respublikos vidurkis), 16 mokytojų metodininkų (3,7 proc. daugiau nei Lietuvos Respublikos vidurkis), 8 vyresnieji mokytojai. Trys Mokyklos mokytojai turi socialinių mokslų (edukologija) daktaro laipsnį, 2 mokytojai studijuoja socialinių mokslų ir biomedicinos mokslų doktorantūroje. 3 mokytojai dirba ne tik Mokykloje, bet ir dėsto Lietuvos aukštosiose mokyklose. Pedagoginių darbuotojų amžiaus vidurkis – 42,2 metai: 5 mokytojai jaunesni nei 30 metų, 15 mokytojų – 30–39 metų, 10 mokytojų – 40–49 metų, 16 mokytojų – vyresni nei 50 metų.

2013 m. rugsėjo 1 d. Mokykloje suformuota 19 klasių, kuriose mokėsi 497 mokiniai – 437 pagrindinio ugdymo (5–10 klasėse) ir 60 vidurinio ugdymo 11 klasėje (pasirinko biomedicinos mokslų sritį). Mokykloje mokosi 38 proc. berniukų ir 62 proc. mergaičių. Mokyklą lanko 19-os savivaldybių mokiniai, atėję čia mokytis iš 85 mokyklų.

Mokykla savo veikloje vadovaujasi Bendraisiais ugdymo planais, patvirtintais LR švietimo ir mokslo ministro 2013 m. gegužės 27 d. įsakymu V- 459 „Dėl 2013–2014 ir 2014–2015 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr.58-2934) (toliau – BUP), ir 2013–2014 m.m. Mokyklos ugdymo planu, patvirtintu Mokyklos direktoriaus 2013 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr.V1-21.

Atsižvelgiant į Mokyklos tėvų bendruomenės poreikius, plėtojant Mokyklos įkūrimo idėją, siekiant jos veiklos kryptingumo, buvo priimti šie sprendimai: 1) daugiau valandų skirta biologijos dalykui mokytis, negu numatyta bendrame 8, 10, 11 klasių ugdymo plane; 2) chemijos išplėstiniam kursui 11 klasėje skirta viena papildoma valanda; 3) sudaryta galimybė

11 klasių mokiniams bendrosios biologijos ir genetikos mokytis LSMU Biologinių sistemų ir genetikos tyrimų instituto laboratorijose; 4) nutarta, kad per biologijos ir chemijos pamokas 11 klasę būtina dalinti į dvi grupes; 5) vietoje įprastų technologijų pamokų 9–10 klasėse nutarta vesti biotechnologijų kursą.

Pirmaisiais ir antraisiais Mokyklos darbo metais buvo plečiamas bendradarbiavimas su Universitetu įvairiose mokinių vertybių ugdymo, mokymo proceso modernizavimo, mokslinių tyrimų sklaidos bei sveikatos stiprinimo veiklose:

1. LSMU Tarptautinių ryšių ir studijų centro iniciatyva pradėtas ilgalaikis projektas su Prancūzijos ambasada Lietuvoje. Šis projektas skirtas geresniam antrosios užsienio kalbos išmokimui, tarpkultūriniam bendradarbiavimui, mokinių ir mokytojų mainams skatinti.

2. Įgyvendinant ilgalaikę sveikatos ugdymo Mokyklos strategiją, pradėtas bendradarbiavimas su Visuomenės sveikatos fakultetu. LSMU Sporto institutas kartu su Mokykla rengia mokinių fizinės būklės ir sveikatos patikrinimo projektą. LSMU specialistai vedė pirmosios medicinos pagalbos mokymus Mokyklos mokytojams ir mokiniams.

3. Organizuojant bendrus Universiteto ir Mokyklos renginius, pradėtas bendradarbiavimas su LSMU Studentų atstovybe ir Studentų moksline draugija. LSMU studentai ir mokslo darbuotojai Mokykloje vykdo mokinių apklausas ir pateikia jų rezultatus.

4. Neformaliojo ugdymo gamtos mokslų srities pratybos, pamokos, pratybos, seminarai vedami LSMU Veterinarijos akademijos laboratorijose ir kitose edukacinėse erdvėse. Bendradarbiaujant su LSMU ligoninės Kauno klinikų Viešųjų ryšių tarnyba, organizuoti mokinių savanorių mokymai. 29 mokiniai atliko praktiką LSMU ligoninės Kauno klinikų Kardiologijos klinikoje.

5. Gabiems vaikams ugdyti, jų gebėjimams plėtoti naudotos LSMU Veterinarijos akademijos laboratorijos. Pedagogus konsultavo šio padalinio mokslininkai, tyrėjai. Mokykla dalyvauja karjeros ugdymo projekte „Ugdymo karjera ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“ ir teikia pagalbą mokiniams planuojant karjerą.

6. LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos psichologijos katedros studentai atlieka praktiką Mokykloje: veda pratybas, seminarus mokiniams, konsultuoja klasių vadovus, semiasi patirties iš Mokyklos specialistų; Su nevyriausybine „Vita digna“ organizacija buvo organizuojama mokinių praktiką klinikoje UAB „Denticija“. Be to, moksleiviai atlieka praktiką LSMU ligoninėje Kauno klinikose.

7. Kartu su Universiteto laikraščio „Ave Vita“ redakcija pradėta Mokyklos laikraščio „LSMU'kas“ leidyba. Išleisti du laikraščio numeriai; Mokyklos užsienio kalbų mokytojai bendradarbiauja su LSMU Kalbų ir edukacijos katedros dėstytojais.

Mokykla suformulavo pagrindinius 2014–2015 m. m. veiklos prioritetus: toliau plėsti bendradarbiavimą su LSMU; kurti palankų emocinį ir psichologinį klimatą; tobulinti, modernizuoti ir kurti į vaiko poreikius orientuotą ugdymo procesą.

Bendradarbiavimo vizija

Universitetas ir Mokykla siekia įgyvendinti tokią dviejų institucijų ir tarpsektorinio bendradarbiavimo viziją:

Universitetas, Mokykla ir valstybė rūpinasi integruotu, mokyklinio amžiaus vaikų ir jaunimo švietimu, sveikatos stiprinimu, sveikatos sauga. Sveikatos mokymas Mokykloje, moksleivių praktika, pamokos Universiteto laboratorijose, neformalioji veikla ir mokymasis mokslo būreliuose tampa paskata mokyklos abiturientams rinkti biomedicinos studijų sritį tolesnėms studijoms. Universiteto dėstytojai, mokslininkai ir Mokyklos mokytojai integruotai dalyvauja partnerystės ir abipusia nauda pagrįstoje edukacinėje veikloje. Daugumai moksleivių, studentų humanistinės ir biosocialinės vertybės, sveika gyvensena ir sveikata tampa prioritetinėmis vertybėmis. Tarpsektorinis ir intrasektorinis bendradarbiavimas, holistinis sveikatos vertybių ugdymas tampa šalies gyventojų sveikatos gerėjimo garantu. Visi jauni ir seni žmonės suvokia esantys atsakingi už savo sveikatą, ją saugoja ir stiprina. Sveiki darbingo amžiaus Lietuvos gyventojai tampa tolesnės ekonomikos plėtros ir stiprėjimo pagrindu.

Strateginio veiklos plano tikslų pagrindimas

Ši Strategija parengta atsižvelgiant į keturis suformuluotus tikslus ir jų vykdymo uždavinius (žr. II. **Strategijos tikslai ir uždaviniai**)

1 tikslas: Švietimas ir biosocialinių vertybių ugdymas

Socialinių permainų metu pastebimesni ir dažnesni vertybių konfliktai. Jie rodo, kad visuomenėje kinta vertybių požiūriai, vertybinės nuostatos ir orientacijos. Tokie vertybių pokyčiai ypač ryškūs tarp moksleivių ir jaunų žmonių. Manoma, kad informacijos gausos ir į rinkos bei asmeninių poreikių tenkinimą orientuotoje visuomenėje jaunimas praranda ne vien nacionalinių ir tradicinių, bet ir universalių vertybių pajautimą.

Šiuolaikiniame pasaulyje individo vertybės, veikiamos vidaus ir išorės veiksnių, nuolatos kinta: žmogus atranda naujas vertybes, naujus ankstesnių savo vertybių aspektus, vienas keičia kitomis. Štai kodėl asmeninių ir visuomenės vertybių supratimas ir ugdymas nepraranda aktualumo. Vertybinės orientacijos, kaip asmenybę kurianti sistema, susidaro

vaikystėje, paauglystėje (šeimoje, darželyje, mokykloje) ir jaunystėje (profesinėje mokykloje, kolegijoje, universitete).

Individualus asmenybių ugdymas yra ilgas ir sudėtingas vyksmas. Lietuvoje nauja vertybių ugdymo paradigma pradėta kurti atkūrus nepriklausomybę. 1992 m., išleidus „Lietuvos švietimo koncepciją“, buvo įteisintas teiginys, kad vienas iš pagrindinių švietimo tikslų – ugdyti asmenybę, įsipareigojusią gimtajai kultūrai ir bendražmogiškoms vertybėms. Dauguma mokslininkų pagrįstai įrodė, kad universaliausias ugdymo tikslas – ugdyti bendrąsias vertybes. Tačiau mūsų švietimo, akademinė ir medicinos bendruomenė dažnai svarbiausiu dalyku laiko ne vertybių ugdymo turinį ar visuomenės interesų viršenybę, o profesines ar praktines žinias, gebėjimus, atitinkančius to laikotarpio reikalavimus. Tiek švietimo, tiek universitetinių studijų misija yra daug platesnė, todėl bendrasis lavinimas ir universaliųjų vertybių ugdymas buvo įtrauktas į šį Strateginį veiklos planą kaip vienas iš svarbių Universiteto ir Mokyklos bendradarbiavimo tikslų.

Universiteto ir Mokyklos junginys turi sudaryti dar palankesnę aplinką vertybinių nuostatoms kurti, atsakingai, pilietiškai asmenybei ugdyti. LSMU yra atviras idėjoms ir inovacijoms modernus Europos universitetas, kuris orientuojasi į humanistinę biosocialinių vertybių ugdymą. 2014–2020 metų Nacionalinėje pažangos programos pirmajame prioritete „Visuomenės ugdymas, mokslas ir kultūra“ išvardyti 5 tikslai puikiai dera su visuomenės vertybių ugdymo idėjomis naujai sukurtame Universiteto ir Mokyklos bendrame junginyje: 1) Skatinti mokytis visą gyvenimą; 2) Stiprinti tapatybę, pilietiškumą, atsakomybę ir bendradarbiavimą; 3) Skatinti kūrybiškumą, verslumą ir lyderystę; 4) Skatinti žinių kūrimą, sklaidą ir naudojimą; 5) Skatinti sveikatos ir gamtinės aplinkos saugojimą.

2 tikslas: Studijos ir mokymasis – studijų ir ugdymo proceso modernizavimas

Lietuvos valstybinėje švietimo 2013–2022 metų programos Lietuvos švietimo vizijoje daug vietos skirta bendradarbiavimui tarp įvairių švietimo įstaigų ir jų partnerių: „Lietuvos švietimo vizija – kiekvienas mažas, jaunas ir suaugęs žmogus Lietuvoje siekia ir nesunkiai randa kur mokytis, šalies švietimo sistemą sudaro valstybinės, savivaldybių ir nevalstybinės nuolat tobulėjančios ir tarpusavyje bei su partneriais bendradarbiaujančios švietimo įstaigos bei paslaugos, teikiamos autoritetą visuomenėje turinčių švietimo darbuotojų, visuomenėje palaikančių nuolatinę diskusiją dėl šalies švietimo plėtotės, atsižvelgiant į miesto ir kaimo darnią raidą, Lietuvos žmonių asmeninę sėkmę ir kultūros bei ūkio plėtrą.“

Strateginiuose dokumentuose (Lietuvos valstybinė švietimo 2013–2020 strategija; Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“) pabrėžiama, kad Lietuvos bendrojo ugdymo ir aukštosios mokyklos per mažai išnaudoja turimą potencialą siekdamos geresnės kokybės bei

sąveikos su žmogaus ir visuomenės poreikiais, būtų dėmė su mokymosi visą gyvenimą nuostatomis. Pabrėžiama, kad būtina į ugdymo/si procesą įtraukti socialinius partnerius, bendruomenę, efektyviau pasinaudoti aukštųjų mokyklų sukurta infrastruktūra, mokymo(si) ir studijų aplinka. Valstybės išskirti tikslai yra susiję su išskirtiniais reikalavimais mokytojams, dėstytojams. Asmeninės jų savybės, motyvacija, kūrybiškumas ir noras nuolat tobulėti, gebėjimas perimti gerą patirtį ir praktiką yra pagrindinis Lietuvos švietimo sėkmės laidas.

Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų programoje išryškinama inovacijų ir ugdymo metodų įvairovės, neformaliojo ir formaliojo ugdymo metodų derinimo svarba: „Turime sukurti įvairesnes paskatas ir sąlygas mokytis, ugdyti kiekvieno gebėjimą atpažinti save veiklos pasaulyje bei sudaryti sąlygas formalizuoti turimas žinias bei kompetencijas, nepriklausomai nuo to, ar jos įgytos savarankiškai mokantis, ar veikiant praktiškai, formaliuoju ar neformaliuoju būdu.“ Minėtame dokumente nurodoma ir kitos tarpinstitucinio bendradarbiavimo spragos: „Lietuvos aukštasis mokslas menkai įsitraukęs į mokymąsi visą gyvenimą. Aukštosios mokyklos (...) menkai į veiklas įtraukia socialinius partnerius, mažai naudoja šiuolaikines institucinio valdymo, drauge ir studijų kokybės valdymo praktikas.“

Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų programoje suformuluoti du ypač svarbūs ir aktualūs tikslai, skirti mokytojų bei dėstytojų bendradarbiavimui ir tobulėjimui, asmens vertybinių ugdymui bei neformaliajam švietimui plėtoti:

Pirmasis. Pasiiekti, kad pagrindinę pedagoginės bendruomenės dalį sudarytų mastantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai. Įgyvendinant šį tikslą, svarbu atkreipti dėmesį į Mokyklos pedagogų ir aukštosios mokyklos dėstytojų bendradarbiavimą, skatinti mokslininkus įsitraukti į bendrąjį ugdymą ir teikti naujausias žinias. Siūloma išplėtoti aukštos kokybės, naujausias žinias, jungiančias švietimo ir ugdymo kryptių studijas, pvz., biosocialinės krypties, kurios suteiktų absolventams platų kultūrinį akiratį ir galimybę mokytis kelis dalykus arba atlikti kelis pedagoginius vaidmenis.

Antrasis. Maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo neformaliojo švietimo aprėptį, suteikti mokiniams ir studentams palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi poreikius. Šioje kryptyje akcentuojamas gabių vaikų ugdymas. Pabrėžiama, kad net gabūs vaikai neranda jiems priimtinos mokymosi formos. Tai aktualizuoja įtraukti į švietimą alternatyvias mokymosi galimybes, netradicines edukacines aplinkas. Tai sudarytų palankias prielaidas visapusiškam asmenybės ugdymui(si), savo gebėjimams plėtoti. Taip pat būtina pabrėžti paramą savanorystės iniciatyvoms organizuojant reguliary dialogą tarp socialinių partnerių, visuomenės.

Taigi, mūsų Strategijoje numatytą „studijų ir ugdymo proceso modernizavimą“ (žr. 2 tikslus 2) galime laikyti kaip dalį Valstybinės švietimo 2013–2022 metų programos įgyvendinimo plano.

3 tikslas: Moksliniai tyrimai ir mokslo žinių sklaida

Europos komisijos programoje „Europa 2020“ nurodyta, kad vienas iš pagrindinių penkių programos tikslų – Moksliniai tyrimai ir technologijų plėtra – siekti, kad „3 proc. Europos Sąjungos bendro visuminio produkto (BVP) būtų investuoti į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą“. 2013 m. šio rodiklio vidurkis ES šalyse siekė 2,02 proc. (MOSTA, 2014).

Europos Komisijos finansuojamas mokslinės tiriamosios veiklos projektas „Horizontas 2020“ yra strategijos „Europa 2020“ pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“, skirtos Europos pasauliniam konkurencingumui didinti, dalis. Vienas iš projekto skyrių skirtas „Sveikatai, demografiniams pokyčiams ir gerovei“. Moksliniai tyrimai, atliekami LSMU, atitinka šios programos tematiką.

LSMU yra viena iš lyderiaujančių biomedicinos srityje Lietuvos mokslo tyrimų institucijų, vykdančių mokslinius tokių kryptų tyrimus.

- Gyvensenos ir aplinkos veiksnių įtakos sveikatai tyrimai.
- Sveikatos ekonomikos ir sveikatos sistemos tyrimai.
- Klinikiniai moksliniai tyrimai.
- Gyvųjų audinių funkcionavimo mechanizmai.
- Gyvūnų sveikatingumo ir žaliavų kokybės tyrimai.

Universiteto ir Mokyklos bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje turi sudaryti palankesnes sąlygas elgsenos, psichologijos, edukologijos dalykus studijuojantiems Universiteto studentams atlikti mokslo tiriamuosius darbus, vykdyti praktikas, vesti mokiniams pamokas, vykdyti mokslinių tyrimų žinių sklaidą. Universitetas, kurdamas ir plėtodamas Mokyklą, vykdo investiciją į socialinių bei edukacinių technologijų plėtrą ne tik studijų, mokymosi, bet ir mokslo plėtos srityje. Ši plėtra taip pat siejama ir su Santakos ir „Nemuno“ slėnių sukūrimu ir atviros prieigos centro atidarymu Universitete 2013 metais.

4 tikslas: Sveikatos ugdymas ir sveikatos stiprinimas bendruomenėse

Moksleivių sveikatos ugdymo, sveikatos stiprinimo politika

Švietimas yra vienas iš svarbiausių geros sveikatos, darbingos profesinės veiklos ir visuomenės progreso veiksnių. Mokslininkai yra apskaičiavę, kad Lietuvoje aukštąjį išsilavinimą turintys asmenys gyvena vidutiniškai 11,3 metų ilgiau negu vidurinį ar žemesnį išsilavinimą turintys asmenys.

Nuo 2004 m., Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, teisės aktai, reglamentuojantys vaikų sveikatą, pradėti derinti su Europos Sąjungos teisės aktais. 2014 m. rugsėjo 12–18 d. Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono komiteto 64-oje sesijoje buvo priimtas dokumentas „Investavimas į vaikus: Europos vaikų ir paauglių sveikatos strategija“. Strategijos pavadinime ir preambulėje nurodoma, kad investavimas į vaikus – tai investavimas į mūsų visuomenės ateitį.

Šiame dokumente suformuluotas švietimo ir aukštojo mokslo sektoriams svarbus „stiprios partnerystės ir tarpsektorinio bendradarbiavimo“ principas. Paminėta PSO Strategija nurodo, kad rengiant vaikų ir paauglių sveikatos būklės gerinimo strategijas ir planus, būdina plėsti tarpsektorinį bendradarbiavimą. Šio principu siekiama pašalinti neigiamus socialinius (mažos šeimos pajamos, skurdas, rizikinga socialinė aplinka), elgesinio (neracionali mityba, mažas fizinis aktyvumas, priklausomybės nuo psichotropinių medžiagų ir kt.) ir psichologinius (stresas, konkurencija, konfliktai ir kt.) veiksnius, kurie yra pagrindiniai suaugusiųjų sveikatos sutrikimų požymiai. Taigi Mokyklos įsteigimas ir yra prielaida, sudaranti optimalias sąlygas tarpsektoriniam bendradarbiavimui, neigiamiems socialiniams, elgseniniais, psichologiniams veiksniams pašalinti, mokinių sveikatos ugdymo, sveikatos stiprinimo politikai kurti.

PSO dokumente „Investavimas į vaikus: Europos vaikų ir paauglių sveikatos strategija“ išvardytos ir prioritetingos veiksmų kryptys, tiesiogiai susijusias su moksleivių ir jaunų žmonių sveikata ir gyvenimu: 1) siekti kad jaunoji karta nerūkytų; 2) skatinti sveiką mitybą, fizinį aktyvumą visais gyvenimo etapais; 3) saugiau dėmesio skirti paauglių depresijai ir kitiems psichikos sveikatos sutrikimams; 4) apsaugoti vaikus nuo aplinkos grėsmių. Taigi Mokykloje vykdoma nuolatinė mokinių sveikatos stebėseną padės daugiau dėmesio skirti jaunosios kartos sveikos gyvenimo problemoms spręsti, apsaugoti juos nuo aplinkos grėsmių, ugdyti biosocialines jų vertybes.

Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programa yra svarbus nacionalinis strateginis gyventojų sveikatos gerinimo dokumentas, kuriame nurodytos svarbios Lietuvai

demografinės ir sveikatos problemos. Programos 46 str. rašoma, kad 13 proc. mokyklinio amžiaus vaikų diagnozuota psichikos sveikatos sutrikimų. Tarp mokyklinio amžiaus vaikų labai paplitusios patyčios: apie 60–70 procentų vaikų teigia, kad yra patyrę šį reiškinį ir kaip aukos, ir kaip skriaudėjai.

Ši Lietuvos sveikatos programa nurodė ir pagrindines vaikų ir jaunimo sveikatos gerinimo kryptis. 49.1 Programos str. numato „užtikrinti saugią vaikystę“, o 49.2 str. – „užtikrinti saugią paauglystę“. 49.5 str. numato „įvairių sektorių ir švietimo, sveikatos priežiūros, kultūros, socialinės apsaugos įstaigų bendradarbiavimą, stiprinant kūrybines partnerystes“. 51 Programos str. rašoma, kad sprendžiant jaunimo psychosocialines problemas planuojama „parengti vaikų psichikos sveikatos strategiją“, be to, būtina „psichologinių paslaugų plėtra, ypač ugdymo ir sveikatos priežiūros sistemose“.

Apibendrinant Lietuvos 2014–2025 metų Sveikatos programos numatomas veiklos kryptis galima teigti, kad jose, kaip ir kituose jau paminėtuose dokumentuose, pagrindinis dėmesys sutelkiamas į tarpsektorines, tarpkryptines veiklas ir į bendradarbiavimą bei sudėtinį problemų sprendimą, paremtą socialinėmis ir edukacinėmis inovatyviomis technologijomis. Taigi Universiteto įkurta Mokyklos veikla yra tiesiogiai susijusi su Lietuvos sveikatos programoje 2014–2025 m. numatytais gairėmis. Ji yra skirta į sveiko, saugaus mokinio ugdymui(si). Pagrindinis siekinys – Mokykla turi tapti modeliu „Sveikatą stiprinančių mokyklų tinkle“, kuriame pagrindinis dėmesys būtų skiriamas mokinių sveikatai ugdyti ir stiprinti.

Mokinių sveikatos ugdymas ir stiprinimas

Sveikatos mokymu mokyklose plačiau buvo pradėta domėtis ne taip seniai – 8-ajame praeito šimtmečio dešimtmetyje. Įrodyta, kad švietimas, sveikatos raštingumas turi akivaizdžią įtaką šalies gyventojų sveikatai. Lietuvoje yra sukurtas Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklas. Tikimasi, kad siekis kiekvienam vaikui mokytis sveikatą stiprinančioje ugdymo institucijose bus įgyvendintas artimiausiais metais.

Per pastaruosius keliolika metų Lietuvos mokyklose sveikatos ugdymas vykdomas remiantis 2000 m. paruošta „Sveikatos ugdymo programa“ (Davidavičienė E., 2000). Prieš keletą metų žengtas dar vienas žingsnis – 2012 m. rugpjūčio 31 d., Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras įsakymu Nr. V-1290 patvirtinta naujoji „Sveikatos ugdymo bendroji programa“. Programa nustatė sveikatos ugdymo tikslus ir uždavinius, įgyvendinimo galimybes, ugdymo gaires, mokinių pasiekimus ir turinio apimtį mokyklose. Programos

paskirtis – garantuoti sėkmingą vaiko sveikatos ugdymą mokykloje, prisidėti prie vaiko dvasinio, fizinio, psichinio, socialinio pajėgumo ir gerovės.

Pripažįstama, kad sveikos gyvensenos įgūdžiai, nuostatos ir žinios yra bendrosios asmeninės kompetencijos dalis ir glaudžiai susiję su kitomis bendrosiomis ir dalykinėmis kompetencijomis. Mokinio sveikata tiesiogiai lemia jo pajėgumą sėkmingai mokytis, įgyti visų reikalingų kompetencijų. Programos įgyvendinimas grindžiamas mokyklos bendruomenės sutelktiniu darbu: bendradarbiavimu tarp tam tikrų ugdymo sričių mokytojų ir kitų specialistų, bendromis mokyklos ir šeimos, mokyklos ir įvairių sveikatos priežiūros ir sveikatinimo institucijų pastangomis. Numatyta, kad sveikatos ugdymas bus įtraukiamas į kitų dalykų turinį ir neformalųjį švietimą.

Mokinių sveikatos būklė ir gyvensenos problemos

Gyvensena ir sveikata. Sveikatos politikos dokumentai pabrėžia neracionalios elgsenos, žalingų įpročių ir su psichikos sveikata susijusių problemų vyravimą vaikystėje, paauglystėje ir jaunystėje. LSMU nuo 1994 metų dalyvauja tarptautiniame mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos ir sveikatos tyrime (HBSC), kuris kartojamas kas 4 metai tarp 5, 7 ir 9 klasių (11, 13 ir 15 metų) mokinių. Tyrimas leidžia vertinti mokinių gyvensenos ir sveikatos sąsają su socialine aplinka, kurioje vaikai gyvena (šeima, mokykla ir bendraamžiai), palyginti duomenis tarp įvairių Europos šalių.

Naujausias tyrimas buvo atliktas 2014 m. balandžio–gegužės mėn. Jo duomenimis, 39 proc. mokinių teigė esą puikios, 49 proc. – geros ir 12 proc. – blogos sveikatos. Vertinant mokinių pasitenkinimą savo gyvenimu, nustatyta, kad labai laimingas jautėsi 30 proc. mokinių, o 11 proc. nesijautė laimingi. Pastebima, kad šie rodikliai per pastarąjį dešimtmetį turi aiškią tendenciją gerėti, tačiau paliginti su kitomis šalimis, Lietuvos mokinių savijautos rodikliai yra vieni blogiausių. Atkreiptinas dėmesys ir į faktą, kad mokiniai mokykloje dažnai patiria patyčias. Apklausos duomenimis, per 2 mėnesius patyčias patyrė daugiau negu pusė vaikų, kas dešimtas mokinys nurodė, kad iš jo buvo tyčiojama keletą kartų per savaitę.

Mityba. Mokslininkų įrodyta, kad nesveiką mitybą skatina kompleksiniai aplinkos ir socialiniai veiksniai – žemos šeimos pajamos, per mažas mokyklų dėmesys moksleivių mitybos ugdymui, specialių mokymo priemonių, patrauklių mokymo programų stoka, neigiama žiniasklaidos įtaka (saldumynų, menkaverčių produktų, saldintų gėrimų reklama), bendraamžių, šeimos neracionalios mitybos įtaka. 2014 metais atlikto HBSC tyrimo rezultatai atskleidė, kad Lietuvos mokinių mityba nėra visavertė. PSO rekomenduoja vaisius ir daržoves vartoti kasdien po kelis kartus. Apklausos duomenimis, kasdien daržoves vartojo tik 31 proc.,

vaisius – 33 proc. mokinių. Be to, saldumynus kasdien ar keliskart per dieną nurodė vartojantys kas ketvirtas mokinys. Apklaustos duomenimis, prieš eidami į mokyklą pusryčiaavo tik 58 proc. mokinių, 24 proc. nurodė, kad niekada nevalgo pusryčių. Pastaraisiais metais pasaulyje sparčiai didėja ir antsvorio paplitimas, kurį sąlygoja neracionali mityba, hipodinamija. Nustatyta, kad Europos Sąjungoje 22 mln. vaikų turi didesnę negu norma kūno svorį, iš jų 5 mln. yra nutukę. Lietuvoje vaikų nutukimo rodiklis kol kas yra vienas mažiausių ir siekia 5,1 proc., tačiau pastebimas nutukusių vaikų skaičiaus didėjimas.

Mokyklos turėtų atlikti svarbų vaidmenį ugdydamos sveiką mitybą. Deja, apklausos rodo, kad tik pusė (51 proc.) mokinių apie sveiką mitybą sužino iš mokytojų

Fizinis aktyvumas. Pagal PSO rekomendacijas, mokinys kasdien turėtų būti fiziškai aktyvus ne mažiau kaip vieną valandą. Tačiau HBSC tyrimo duomenimis, tik 21 proc. mokinių fizinis aktyvumas atitiko rekomenduojamą normą.

Mokyklos turi dideles galimybes skatinti fizinį aktyvumą, ugdyti sveikatą į skirtingų pamokų turinį įtraukiantį sveikatos mokymą, fizinę veiklą bei išbandant ir atrandant individui tinkamiausias ir palankiausias judesio formas pratybų metu, tiek formaliame, tiek ir neformaliame ugdyme. Glaudžiai bendradarbiaujant Universiteto mokslininkams, gydymo judesiu specialistams ir mokytojams galima efektyviau keisti žinių, mokėjimų ir įgūdžių lygį ir pasirenkant patrauklias mokymo formas.

Žalingi įpročiai. HBSC tyrimo duomenimis, 1994–2010 m. laikotarpiu rūkančių penkiolikmečių berniukų dalis padidėjo nuo 23 proc. iki 43 proc., mergaičių – nuo 8 proc. iki 33 proc.; reguliariai (nors kartą per savaitę) vartojančių alkoholinius gėrimus (pvz., alų, alkoholinius kokteilius ar stipresnius gėrimus) penkiolikmečių berniukų dalis padidėjo nuo 16 proc. iki 25 proc., mergaičių – nuo 7 proc. iki 17 proc. Tirta kokia dalis paauglių nors kartą gyvenime yra vartoję narkotikus. Nustatyta, kad 2002–2010 m. laikotarpiu narkotikus vartojusių penkiolikmečių berniukų dalis padidėjo nuo 15 iki 20 proc., o tarp bendraamžių mergaičių – nuo 7 proc. iki 18 proc. Palyginti su kitomis šalimis, Lietuvos mokiniai žalingų įpročių paplitimo požiūriu pastaruoju metu (2010 m.) užėmė prasčiausias pozicijas. Tačiau 2014 m. HBSC tyrimo rezultatai parodė, kad žalingų įpročių (rūkymo, alkoholio, narkotikų) paplitimas tarp šalies mokinių yra labai sumažėjęs. Žalingų įpročių paplitimo sumažėjimas leidžia daryti prielaidą, kad teigiamiems pokyčiams galėjo turėti reikšmės palankūs sveikatos politikos pokyčiai šalyje bei nuoseklus prevencinis darbas mokyklose.

Kitos sveikatos problemos. Sveikatos draudimo informacinės sistemos SVEIDRA duomenimis, 2013 metais vyravo šios vaikų ligos: ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos (sirgo 58 proc. vaikų), regėjimo sutrikimai (22 proc. vaikų), odos dermatitas ir egzema (8,2 proc. vaikų), virškinimo sistemos ligos (7,5 proc. vaikų). Statistikos

departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, kasmet per nelaimingus atsitikimus žūva apie 50 vaikų iki 14 metų amžiaus. Pažymėtina, kad stebimi aukšti Lietuvos paauglių ir jaunuolių savižudybių rodikliai. Mokslinių tyrimų duomenimis, 41 proc. moksleivių turi psichikos arba elgsenos problemų, o 13 proc. – diagnozuojami psichikos sutrikimai. Lietuvos vaikų sergamumas tuberkulioze išlieka vienas didžiausių Europos Sąjungoje. 2012 m. registruota 13,9 tuberkuliozės atvejų 100 tūkst. vaikų. Nuo 2010 metų daugėja vaikų, kuriems pirmą kartą nustatytas neįgalumo lygis (2010 m. – 1974 vaikai, 2011 m. – 2040 vaikų, 2012 m. – 2107 vaikai). Pastebėtina, kad neįgalumo lygis vaikams dažniausiai nustatomas dėl psichikos ir elgesio sutrikimų.

Mokyklos mokinių gyvenenos ir sveikatos vertinimas

Mokykloje 2013–2014 metais profilaktinių moksleivių sveikatos patikrinimų duomenimis buvo nustatytos toks tam tikrų sveikatos sutrikimų dažnis: regos sutrikimai – 40 proc., skeleto – raumenų sistemos sutrikimai – 24proc. (iš jų: laikysenos sutrikimai – 10,7 proc.; skoliozė – 13,2 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimai – 2,6 proc., endokrininės sistemos sutrikimai – 1,2 proc., nervų sistemos sutrikimai – 1,4 proc., virškinimo sistemos sutrikimai – 0,4 proc.

Šie sergamumo duomenys remiasi profilaktinių sveikatos tikrinimo rezultatais ir yra panašūs į kitų Kauno miesto mokyklų mokinių. Ypač dažni yra regos ir laikysenos sutrikimai. Į pateiktus statistikos duomenis nepatenka informacija apie mitybą, fizinį aktyvumą, žalingus įpročius, psichinės sveikatos sutrikimus. Remiantis Lietuvoje galiojančiais teisės aktais, ji nepateikiama nei mokinio sveikatos pažymėjimuose, nei kituose sveikatos specialisto gautuose dokumentuose.

Papildomos informacijos apie Mokyklos moksleivių sveikatą suteikė 2014 m. LSMU Sveikatos tyrimų instituto vykdytas anketinis moksleivių tyrimas, kuriame buvo panaudota PSO tarptautiniam HBSC tyrimui naudotas klausimynas. Buvo apklausti 203 penktųjų, septintųjų ir devintųjų klasių mokiniai. Atlikta analizė atskleidė platesnį elgesinių sveikatos sutrikimų spektrą: blogai vertino savo sveikatą – 7 proc.; nesijautė laimingais – 9 proc.; kasdien nevalgė vaisių – 60 proc.; kasdien nevalgė daržovių – 63 proc.; kasdien fiziškai neaktyvūs ne mažiau kaip 1 val. – 82 proc.; dažnai patyrė kitų mokinių patyčias – 17 proc.; rūkė – 23 proc. berniukų ir 13 proc. mergaičių (15 metų); nors kartą per mėn. vartojo alkoholinius gėrimus – 14 proc. berniukų ir 3 proc. mergaičių (15 metų); nors kartą gyvenime yra bandę vartoti narkotikus: 11 proc. berniukų ir 10 proc. mergaičių (15 metų).

Apibendrinant Mokyklos moksleivių sveikatos statistiką galima teigti, kad ji panaši į daugelio kitų Lietuvos mokyklų moksleivių. Be to, įvertinus mokinių gyvenimo ypatumus galima daryti išvadą, kad tiek LSMU Mokykloje, tiek kitose Lietuvos mokyklose būtina plėtoti „sveikatą stiprinančios mokyklos“ koncepciją ir tobulinti moksleivių sveikatos ugdymo, sveikatos stiprinimo modelį. Sveikatos mokymą būtina išdėstyti ne tik kaip įtrauktą į kitus dalykus tematiką, tačiau būtina rengti ir atskiras sveikatos pamokas, diegti per neformalųjį mokymą, specialias akcijas, praktikas ir pamokas Universitete. Ypač svarbus ir nuolatinis sveikatos ir švietimo sektorių bendradarbiavimas. Todėl būtina tobulinti mokyklų sveikatos tarnybų veiklos modelį ir ieškoti naujų inovatyvių tarpsektorinio bendradarbiavimo sveikatos ugdymo srityje modelių.

IV. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

Stiprybės:

- LSMU ir jo įkurta Mokykla sudaro inovatyvią, unikalią, integraliai veikiančią edukacinę struktūrą, skirtą valstybės pažangos strategijai ir kitoms valstybės strategijoms bei programoms įgyvendinti.
- Įgyvendinant strategiją kartu dalyvauja abi institucijos (Universitetas ir Mokykla) bei jų darbuotojai (studentai ir moksleiviai; dėstytojai ir mokytojai, tėvų bendruomenės ir kiti).
- Glaudų bendradarbiavimą ir Strategijos veiklas remia tiek Universiteto, tiek Mokyklos bendruomenės.
- Strategija yra sudėtinė ir numato keturis skirtingus veiklos tikslus – bendruomenių švietimą ir biosocialinių vertybių ugdymą; ugdymo proceso modernizavimą; mokslinių tyrimų vykdymą ir mokslo žinių sklaidą; sveikatos ugdymą ir sveikatos stiprinimą.
- LSMU ir Mokyklos bendradarbiavimo Strategija yra ilgalaikė – numatyta šešeriems metams. Numatoma ir toliau tęsti bendradarbiavimą.

Silpnybės:

- Galimas per mažas mokinių ir studentų įsitraukimas į Strategijos įgyvendinimą ir LSMU bei Mokyklos socialinę ir neformaliojo ugdymo veiklą.
- Egzistuojanti mokyklinių ir universitetinių (LSMU ir Mokyklos) mokymo programų atskirtis, skirtingas formatas ir skirtingi reikalavimai studentų ir mokinių mokymo procesui.
- Nevisiškai baigtas Mokyklos veiklų konsolidavimo procesas, nebaigtos kurti gabių mokinių nustatymo, taip pat moksleivių sveikatos ugdymo sistemos.

- Nebaigti Universiteto pastatų ir mokymo bazių renovacijos ir statybos darbai.
- Mažas savivaldybės sveikatos biuro ir kitų galimų socialinių partnerių įsitraukimas į bendradarbiavimą, skirtą mokslinių tyrimų plėtrai, moksleivių ir studentų įtraukimui, į neformalųjį ugdymą labui.

Galimybės:

- Mokyklą ir materialinę jos bazę, žmogiškuosius išteklius naudoti LSMU studentams mokytį. Universiteto materialinę bazę, žmogiškuosius išteklius naudoti mokyklos tikslams siekti.
- Bus išplėtos naujų inovatyvių mokymo metodų taikymo galimybės, skirtos moksleiviams ir studentams.
- Išsiplės mokymo bazė skirta moksleivių ir studentų praktiniams įgūdžiams ugdyti.
- Plėsis Mokyklos ir Universiteto bendrijų dialogas ir suartėjimas: studentų ir moksleivių; mokytojų ir dėstytojų; studentų ir jų tėvų bendruomenių.
- Pagerės Universiteto galimybės organizuoti ir plėtoti moksleivių gyvensenos ir sveikatos mokslinius tyrimus.
- Vykdam ir dalyvaujant įvairiose projektinėse veiklose, padidės galimybės plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą ir pritraukti naujų finansinių lėšų.

Grėsmės:

- Per mažas numatytų veiklų finansavimas.
- Neaiški valstybės politika nevalstybinių mokyklų atžvilgiu.
- Per mažas valstybės dėmesys tarpinstituciniam ir tarpsektoriniam bendradarbiavimui.
- Per mažas moksleivių ir studentų bei mokytojų ir dėstytojų įsitraukimas į bendradarbiavimą.

V. STRATEGIJOS PRIEMONIŲ VERTINIMAS, ĮGYVENDINIMAS, ATSAKOMYBĖ

1. Strategijos siekis – kurti ilgalaikį solidarių veiklų ir nuolat tobulinamą besimokančių Universiteto ir Mokyklos bendruomenių dialogą.
2. Strategija yra ilgalaikio (iki 2020 metų) bendradarbiavimo kryptis numatantis dokumentas. Strategijos tikslai ir uždaviniai bus įgyvendinami vykdant išsamus Universiteto padalinių (fakultetų, katedrų, institutų) ir Mokyklos parengtas programas, kurias koordinuos specialiai įkurta Darbo grupė.
3. Strategijos įgyvendinimo stebėseną vykdys Darbo grupė, kuri numatys išsamus stebėsenos kriterijus.

4. Strategijos įgyvendinimo vykdymo priežiūrą atliks LSMU senatas.
5. Numatoma kartu su bendradarbiaujančiais partneriais sukviesti strategijos įgyvendinimo forumą, kuriame bus diskutuojama dėl bendradarbiavimo turinio tobulinimo, siūlomi pakeitimai, kaip geriau galėtų bendradarbiauti mokytojai ir mokslininkai, dėstytojai ir darbdaviai, kiti socialiniai partneriai.

STRATEGIJOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO KRITERIJAI

1. Universiteto dėstytojų – tyrėjų ir mokyklos pedagogų ir mokinių bendrai atliktų tyrimų skaičius (ne mažiau kaip 2 darbai per metus).
2. Universiteto studentų darbų, parengtų naudojantis LSMU Mokyklos bandymų lauku, skaičius. (ne mažiau kaip 5 darbai per metus).
3. Universiteto studentų praktikų skaičius Mokykloje (ne mažiau kaip 5 praktikos per metus).
4. Universiteto ir Mokyklos bazėje parengtų mokinių, dalyvavusių miesto, šalies, tarptautiniu mastu pripažintuose renginiuose, skaičius (ne mažiau kaip 1 mokinys per metus).
5. Sveikatos mokymo programų įgyvendinimo Mokykloje pokyčiai (ne mažiau kaip 3 sveikatos mokymo programos per metus).
6. Moksleivių mokymų, pamokų, konsultacijų ir kt. renginių skaičius Universitete (ne mažiau 20 renginių per metus).
7. Moksleivių sveikatos būklės pokyčiai.
8. Moksleivių elgesinių sveikatos veiksmų pokyčiai (mityba, fizinis aktyvumas ir kt.).
9. Lėšų, skirtų visuomenės sveikatos programoms įgyvendinti, kaita.

STRATEGIJOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS 2014–2020 M.

*Strategijai įgyvendinti 2015–2016 m. bus naudojami einamieji Universiteto ir Mokyklos vidiniai resursai bei Universiteto ir Mokyklos biudžeto, nacionalinių ir Europos Sąjungos paramos, privačios lėšos. 2017–2020 m bus iš anksto planuojamos ir papildomos tikslinės lėšos Strategijos veikloms įgyvendinti.

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
1 tikslas: Švietimas ir biosocialinių vertybių ugdymas						
1.1. Įtvirtinti bendradarbiavimą tarp Mokyklos ir Universiteto kaip bendrojo ir humanitarinio, socialinio bei biomedicininio ugdymo, jaunimo sveikatos stiprinimo priemonę.	1. Rengiant Mokyklos veiklos programą, atsižvelgti į Universiteto ir Mokyklos bendradarbiavimo strategines gaires.	Kiekvienais metais	Mokyklos administracija, LSMU fakultetų dekanai			
	2. Įtraukti į LSMU fakultetų veiklos programas Universiteto ir Mokyklos bendradarbiavimo strateginėse gairėse numatytas priemones.					
1.2. Skleisti socialinių vertybių, humanizmo, savanorystės, holistinio sveikatos supratimo idėjas mokyklos ir universiteto bendruomenėse.	1. Universiteto ir Mokyklos tyrėjams atlikti bendruomenės narių palyginamuosius vertybinių nuostatų tyrimus.	Kiekvienais metais	Mokyklos administracija, LSMU fakultetų dekanai		+	+
	2. LSMU tyrėjams diegti holistinį sveikatos ugdymo modelį mokyklos bendruomenėje	Reguliariai				
1.3. Skatinti ir plėsti	1. Organizuoti bendrus Universiteto ir Mokyklos	Reguliariai	Mokyklos			

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
mokyklos ir universiteto bendrijų dialogą ir suartėjimą.	bendrijų renginius sveikos gyvensenos, vertybinių nuostatų, holistinio požiūrio į sveikatą, temomis.		administracija, LSMU Studentų mokslinės draugijos			
	2. Prisidėti prie dėstytojų ir mokytojų mokymosi visą gyvenimą idėjos.	Reguliariai	LSMU Edukacinės kompetencijos centras		+	+
2 tikslas: Studijos ir mokymasis – studijų ir ugdymo proceso modernizavimas						
2.1. Plėtoti moksleivių karjeros ugdymo modelį, skatinantį juos domėtis biosocialinių ir gamtos mokslų studijomis aukštosiose mokyklose.	1. LSMU Karjeros centro darbuotojams organizuoti 10 kl. mokiniams ir mokyklos bendruomenei diskusijas apie biosocialinę ar biomedicininę studijų kryptį bei jų sąsajas su individualaus ugdymo plano pasirinkimu.	Pagal sudarytą karjeros ugdymo planą mokykloje	LSMU Karjeros centras, Mokyklos administracija		x	x
	2. Mokyklos 11,12 klasių mokinius supažinti su LSMU praktikos bazėmis.	Pagal grafiką	LSMU fakultetų dekanai			
	3. Mokyklai kartu su LSMU Studentų moksline draugija organizuoti mokiniams Jaunųjų tyrėjų vasaros stovyklą.	1 kartą per metus	LSMU Studentų mokslinė draugija, Mokyklos administracija.	+	+	+
	4. LSMU padaliniais organizuoti Mokyklos mokiniams ekskursijas, laboratorinius, praktikos darbus Universiteto bazėse.	Pagal grafiką	LSMU fakultetų dekanai		+	+
	5. LSMU padaliniais organizuoti akciją					

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
	mokiniam „Studentas savaitei“ (renkantis atskiras studijų programų paskaitas ir laboratorinius darbus).					
2.2. Įgyvendinti socialinio darbo, savanorystės veiklas, praktikas ir stažuotes Universitete.	1. Mokiniam savanoriams, kurie domisi gyvūnų sveikata, dalyvauti VA klinikos rengiamuose projektuose bei reklaminėse akcijose.	Reguliariai	VA administracija Mokyklos administracija.			
	2. Mokyklos mokiniams savanoriams dalyvauti slaugos ligoninėse, naujagimių, vaikų skyriuose organizuojamose socialinėse akcijose ir renginiuose.	Pagal renginių planą	LSMU fakultetų dekanai.			
2.3. Kurti integruotas inovatyvias mokymo ir studijų programas, panaudojant Mokyklos ir Universiteto infrastruktūrą, mokymo bazę, edukacines aplinkas.	1. Mokyklai organizuoti nuotolines studijas, „mokslinius tiltus“, tarptautinius ar kt. renginius, pasinaudojant LSMU Nuotolinių studijų centro baze.	Pagal poreikį	Nuotolinių studijų centras, mokyklos administracija			
	2. Sukurti Gabių vaikų ugdymo programą, įtraukinat Universiteto materialiuosius bei žmogiškuosius išteklius.	Pagal planą	Mokyklos administracija, LSMU mokslo institutai		+	+
3 tikslas: Moksliniai tyrimai ir mokslo žinių sklaida.						
3.1. Keistis mokslo įrodymais pagrįsta	1. LSMU bendruomenės atstovams (mokslininkams, tyrėjams, praktikams,	Reguliariai	„		+	+

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
informacija tarp Mokyklos ir Universiteto.	studentams) dalyvauti Mokyklos organizuojamose netradicinėse ir integruotose pamokose.					
	2. LSMU Studentų mokslinės draugijos nariams organizuoti mokiniams „Mokslo dienas“.	Pagal planą	Mokyklos administracija, Mokinių, mokytojų ir tėvų mokslinė draugija LSMU Studentų mokslinė draugija.		+	+
	3. LSMU Studentų mokslinėms draugijoms bendradarbiauti su Mokykloje sukurta Mokinių, mokytojų, tėvų mokslinė draugija, keičiantis mokslo įrodymais pagrįsta informacija.					
3.2. Naudoti Mokyklos infrastruktūrą ir veiklą kaip Universiteto studentų mokslinio tiriamojo darbo bazę.	1. Supažindinti Mokyklos mokinius su mokslinių tyrimų metodais, skatinti juos įsitraukti į mokslinę tiriamąją veiklą.	Reguliariai	Mokyklos administracija, mokinių, mokytojų ir tėvų mokslinė draugija, LSMU studentų mokslinė draugija.		+	+
	2. Mokiniams ir LSMU studentams naudotis Mokyklos infrastruktūra ir veikla kaip mokslo tiriamąja baze.	Reguliariai	Mokyklos administracija			
	3. Organizuoti mokinių ir studentų mokslines-praktines konferencijas, kurios parengtos pagal	Pagal planą	Mokyklos administracija, LSMU		+	+

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
	gautų tyrimų rezultatus.		Studentų mokslinė draugija.			
3.3 Atlikti moksleivių gyvensenos ir sveikatos biosocialinius mokslinius tyrimus, vertinti nemedikamentinių priemonių, sveikatos ugdymo, psichologinės pagalbos veiksmingumą.	1. Mokyklos 5, 7 ir 9 klasių mokiniams, jų klasių auklėtojams ir mokyklos administracijai dalyvauti "Tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos ir sveikatos (HBSC)" tyrime.	Kas 4 metai	Mokyklos administracija, LSMU VSF Sveikatos tyrimų institutas.			
	1. Vykdyti mokyklos mokinių gyvensenos ir sveikatos stebėseną (monitoringą).	Vieną kartą per metus			+	+
	2. LSMU magistrantams, doktorantams ir mokslininkams vykdyti biomedicininis ir biosocialinius tyrimus mokyklos bendruomenėje.	Reguliariai	Mokyklos administracija, LSMU mokslo centras.			
	3. LSMU dėstytojams ir mokslininkams viešinti atliktų tyrimų rezultatus mokyklos bendruomenės renginiuose.	Pagal planą			+	+
4 tikslas: Sveikatos ugdymas ir stiprinimas bendruomenėse						
4.1. Mažinti moksleivių biologinių, socialinių, elgesinių rizikos veiksnių paplitimą.	1. „Švarių rankų“ mėnuo – mėnesį laiko atsitiktine tvarka tikrinti pasirinktų moksleivių rankų higieną.	Vieną kartą per metus	Mokyklos administracija, LSMU MA Slaugos katedra		+	+

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
	2. Mokiniam organizuoti paskaitų ciklus.	Reguliariai	Mokyklos administracija LSMU padaliniai			
	3. Vykdyti mokinių fizinio pajėgumo ir žalingų įpročių vertinimą bei stebėseną.		Mokyklos administracija, LSMU VSF Sveikatos tyrimų institutas			
4.2. Ugdyti gebėjimus, skirtus greitai reaguoti į sveikatai kylančias grėsmes	1. Surengti mokymus, skirtus moksleivius išmokyti teikti pirmąją medicininę pagalbą.	Vieną kartą per metus	Mokyklos administracija, LSMU Ekstremalios medicinos katedra		+	+
	2. Išmokyti Mokyklos bendruomenę veikti ekstremalių situacijų metu.	Reguliariai				
4.3. Tobulinti integruotą Mokyklos sveikatos priežiūros sistemos modelį, ugdyti sveikatos raštingumą.	1. Plėtoti Sveikatą stiprinančio universiteto ir Sveikatą stiprinančios mokyklos koncepciją.	Reguliariai	Mokyklos administracija, LSMU VSF Sveikatos tyrimų institutas		+	+
	2. Modernizuoti Mokyklos sveikatos priežiūros sistemą.					

Programos tikslas, uždaviniai	Priemonė	Įvykdymo terminai	Atsakingi vykdytojai	* Papildomų lėšų poreikis (+/-)		
				2015– 2016 metai	2017– 2018 metai	2019– 2020 metai
4.4. Bendrai rengti ir - įgyvendinti mokyklos, universiteto bendras sveikatos programas	1. Įtraukti moksleivius į VA MSKK organizuojamą kasmetinę „Sveiko maisto“ šventę.	Vieną kartą per metus	Mokyklos administracija LSMU VA Maisto saugos ir kokybės katedra		+	+
	2. Surengti sveikatingumo renginius.	Reguliariai	LSMU MA Sporto Institutas			
	3. Zoonozinių ligų plitimo prevencija moksleivių augintiniams (pvz.: vakcinacija, diagnostiniai tyrimai).	Reguliariai	LSMU VA Dr.L.Kriaučeliūno smulkių gyvūnų klinika			

Priedas 1. Valstybiniai dokumentai, strategijos, programos ir kiti šaltiniai

1. **Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“**, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos pažangos strategija).
2. **Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programa**, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. programos patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos sveikatos programa).
3. **2014–2020 metų nacionalinę pažangos programa**, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“;
4. **2014–2020 m. nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ tarpinstitucinis veiklos planas**, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 293 „Dėl 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“.
5. **Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas**, 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2011, Nr. [38-1804](#)).
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=458774.
6. **Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas**, 2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-886. (Žin., 2002, Nr. [56-2225](#)).
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=457699.
7. **Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas "Dėl mokyklų pripažinimo sveikatą stiprinančiomis mokyklomis tvarkos aprašo patvirtinimo"**, 2007 m. rugpjūčio 16 d. Nr. V-684/ISAK-1637. (Žin., 2013, Nr.10-468).
8. **Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas "Dėl sveikatos ugdymo bendrosios programos patvirtinimo"**, 2012 m. rugpjūčio 31 d. Nr. V-1290. (Žin., 2012, Nr. 105-5347).
9. http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=432393&p_query=D%CBL%20SVEIKATOS%20UGDYMO%20BENDROSIOS%20PROGRAMOS%20PATVIRTINI%20MO&p_tr2=2.
10. **Lietuvos Respublikos įstatymas "Dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo"**. 1995 m. liepos 3 d. Nr. I-983. (Žin., 1995, Nr. 60-1501).
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=18370&p_query=Jungtini%F8%20taut%F8%20vaiko%20teisi%F8%20konvencija&p_tr2=2.

11. **Sveikatos netolygumų mažinimo Lietuvoje 2014–2023 m. veiksmų planas**, patvirtintas LR Vyriausybės 2014 m. liepos 16 d. Nr. V-815.
12. **World Health Organization . European strategy for child and adolescent health and development**. EUR/05/5048378, WHO, 2005.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0020/79400/E87710.pdf.
13. **Children’s Environment and Health Action Plan for Europe**. EUR/04/5046267/7, World Health Organization, 2004.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/78639/E83338.pdf.
14. **Sveikatos priežiūros mokykloje įgyvendinimo vadovas** / Metodinės rekomendacijos. Vilnius: Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras, 2011.
15. **Lietuvos sveikatos mokslų universiteto statusas**. LR Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. XI-973 2 priedėlis. (Žin., 2010, Nr. 81-4231).
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=377696.
16. **Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vidurinės mokyklos įstatai**. Patvirtinta Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Taryboje 2013 m. vasario 22 d. Nr. 1-4.
[http://www.aikos.smm.lt/instnuost/LSMU%20VM%20ISTATAI%20\(RC\).pdf](http://www.aikos.smm.lt/instnuost/LSMU%20VM%20ISTATAI%20(RC).pdf).
17. **Lietuvos sveikatos mokslų universiteto 2013-2015-ųjų metų Strategija**. Patvirtinta Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Taryboje 2013 m. vasario 22 d. Nr. 1-5.
<http://ismuni.lt/media/dynamic/files/2030/20132015m.lsmustrateginisveiklosplanas.pdf>.
18. **Davidavičienė A. Sveikatos ugdymo programa** // Universalios sveikatos ugdymo bei rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos. - Vilnius, 2000, p. 4-19.